

Peter Robinson

Tegenstroom

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

1

De demonstranten stonden in de maartse motregen op een kluitje bij elkaar voor het wijkcentrum van Eastvale. Sommigen van hen staken een zelfgemaakt bord in de lucht, maar de letters van de leuzen tegen kernenergie waren door de regen uitgelopen en deden denken aan de rode belettering aan het begin van een horrorfilm. Het was daardoor moeilijk te zien wat er precies stond. Rond halfnegen waren alle aanwezigen van top tot teen doorweekt en was iedereen het zat. Er waren geen televisiecamera's om de gebeurtenissen op film vast te leggen en er bevond zich tussen de menigte geen enkele verslaggever. Protestdemonstraties waren achterhaald en de media waren alleen geïnteresseerd in wat zich binnen afspeelde. Bovendien was het hier buiten koud, nat en donker.

Ondanks alle frustraties waren de demonstranten tot dusver heel geduldig geweest. Hoewel hun haar tegen hun schedel lag geplakt en het water in hun nek druppelde, hadden ze hun onleesbare borden ruim een uur lang van de ene voet op de andere schuifelend omhooggehouden. Nu kregen velen van hen echter langzamerhand een beetje last van claustrofobie. North Market Street was smal en werd slechts vaag verlicht door ouderwetse gaslampen. De politie had de demonstranten ingesloten en stond nu zo dicht bij hen dat ze geen ruimte meer hadden om zich verder te verspreiden. Een rij politiemensen stond boven aan de trap bij de zware, eikenhouten deuren op wacht en tegenover het gebouw blokkeerden andere agenten de zijstraatjes die naar de kronkelende steegjes en open velden achter Cardigan Drive leidden.

Na een tijdje begonnen enkele mensen aan de rand van de menigte wat te duwen en te trekken om een beetje lucht te krijgen. De politie duwde hard terug. Een golfbeweging baande zich een weg naar het dicht op elkaar gepakte hart van de mensenmassa die haar onderdrukte woede nu de vrije loop liet. Toen iemand zijn bord op het hoofd van een agent liet neerkomen, juichten de andere demonstranten. Iemand anders gooide een fles. Deze brak zonder enige schade aan te richten hoog tegen een muur aan scherven. Een paar mensen hieven een vuist in de lucht en de menigte scandeerde: 'We willen naar binnen! Laat ons erin!' Hier en daar braken er relletjes uit. Mensen deden verwoede pogingen om meer ruimte te creëren en de politie duwde

hen hard achteruit om hen in bedwang te houden. Het was alsof ze op het deksel van een kokende pan zaten: een van tweeën zou moeten meegeven. Naderhand kon niemand meer zeggen wat er precies was gebeurd of wie er was begonnen, maar de meeste demonstranten die werden verhoord, beweerden dat een politieagent had geschreeuwd: 'Sla die hufters in elkaar!' en dat daarop de hele rij met geheven wapenstokken langs de trap naar beneden was gekomen. En toen brak de hel los.

Het was veel te warm in het wijkcentrum. Inspecteur Banks frunnikte aan zijn stropdas. Hij had een hekel aan dassen en wanneer hij er zoals nu niet onderuit kon, liet hij gewoonlijk het bovenste knoepje van zijn overhemd los om zo het verstikkende gevoel iets te verlichten. Deze keer speelde hij echter niet alleen uit ongemak, maar ook uit verveling met de losjes gestrikte stropdas. Hij had veel liever thuis gezeten met een arm om Sandra heen geslagen en een glas goede Schotse single malt whisky in zijn hand.

De afgelopen dagen was het thuis echter een kille, eenzame bedoening geweest, want Sandra en de kinderen waren weg. Haar vader had een lichte beroerte gehad en ze was direct naar Croyden gegaan om haar moeder te helpen. Banks wilde maar dat ze terugkwam. Ze waren jong getrouwd en hij was tot de ontdekking gekomen dat het vrijgezellenbestaan na een grotendeels gelukkig huwelijk van bijna twintig jaar weinig bekoering meer voor hem had. De voornaamste reden voor Banks' slechte humeur zanikte echter eindelijk door en vergastte het overvolle wijkcentrum van Eastvale op bijzonder nasale wijze op een variant van hoofdstedelijk monetarisme. Het was het Hoogedelgestrengste Member of Parliament Honoria Winstanley, die olie op de woelige golven van de relatie tussen noord en zuid kwam gieten. Zij had daartoe Eastvale uitverkoren, omdat het, hoewel niet echt groot, toch de omvangrijkste en belangrijkste stad in dat deel van het land tussen York en Darlington was. Ook maakte het stadje op dat moment een periode van ongekende en onverklaarbare groei door, waardoor het de aandacht op zich gevestigd zag als lichtend voorbeeld van volkskapitalisme in de praktijk. Banks' aanwezigheid tussen de twee zwijgzame agenten van Special Branch was puur een beleefdheidsgebaar. Hoofdinspecteur Gristhorpe had hem ongetwijfeld met deze taak opgezadeld omdat hij er geen enkele behoefte aan had om de Hoogedelgestrengste Honoria zelf te moeten aanhoren, dacht Banks bij zichzelf. Als het echt moest, zou Banks zichzelf als een gematigd socialist omschrijven, maar in feite deed politiek hem weinig en politici maakten hem vaak razend.

Af en toe gluurde hij even naar links of rechts naar de officiële bodyguards met hun rusteloze ogen, die blijkbaar elk moment een terroristische aanval verwachtten. Omdat hij hun namen niet kende, had hij hen Chas en Dave gedoopt. Chas was de dikke met de vochtige ogen en de opgezwollen, rode neus, en Dave was gezegend met het magere, hongerige uiterlijk van een minister uit een Tory-kabinet. Telkens als iemand in het publiek op zijn stoel verschoof, een vuist ophief om een kuchje te smoren of naar een zakdoek tastte, liet een van beiden een hand onder zijn colbertje in de richting van zijn schouderholster glijden.

Het was allemaal te dwaas voor woorden, vond Banks. De enige reden waarom iemand Honoria Winstanley zou willen vermoorden, was omdat ze zo'n saaie toespraak hield. En dat kwam beslist helemaal onder aan de lijst met motieven voor het plegen van een moord, hoewel iedere rechter met ook maar een greintje gezond verstand in dit geval ongetwijfeld zou oordelen dat het moord uit noodweer betrof.

Het publiek applaudisseerde en mevrouw Winstanley zweeg even om een slokje water te nemen. 'En ik zeg u allen,' zette ze toen haar retorische betoog voort, 'dat mettertijd, wanneer ons beleid eenmaal zijn vruchten afwerpt en elk spootje van het socialisme is uitgeroeid, alle verdeeldheid zal verdwijnen en dat het noorden, de eerbiedwaardige bakermat van de industriële revolutie, voorwaar net zozeer zal opbloeien als de rest van ons glorieus land. Het zal wederom een verénigd koninkrijk zijn, verenigd onder het banier van ondernemerschap, motivatie en hard werken. Hier in Eastvale bent u daarvan reeds getuige.'

Banks hield een hand voor zijn mond en gaapte. Hij keek opzij en zag dat Chas zo volledig in Honoria opging dat hij zelfs even vergat uit te kijken naar leden van de IRA, de PLO, de Baader-Meinhofgroep en de Rode Brigade.

De toespraak werd goed ontvangen, vond Banks, in aanmerking genomen dat leden van diezelfde regering het noorden nog niet zo heel lang geleden hadden voorgehouden dat het niet zo moest jammeren over de heersende werkloosheid en eraan hadden toegevoegd dat de meeste problemen in dat deel van het land werden veroorzaakt door slechte eetgewoonten. Maar goed, met een publiek dat vrijwel geheel bestond uit leden van de plaatselijke Conservative Association – voornamelijk kleine ondernemers, boeren en grondbezitters – kon je een dergelijk welgemeend enthousiasme ook wel verwachten. De aanwezigen in de zaal zaten er warmpjes bij en hadden aan goed, gezond eten ongetwijfeld geen gebrek.

Het werd steeds warmer en bedompter in de zaal, maar de Hoogedelgestren-

ge Honoria vertoonde nog altijd geen tekenen van verslapping. Integendeel zelfs, want ze had zich nu vol overgave gestort op een uitgebreide, lyrische verheerlijking van het bezit van aandelen waarbij ze de indruk wekte dat iedere Engelsman van de ene dag op de andere miljonair kon worden als de regering maar doorging met het verkopen van staatsbedrijven en diensten aan de privésector.

Banks snakke naar een sigaret. Hij had onlangs weer eens geprobeerd te stoppen met roken, maar zonder succes. Nu er zo weinig te doen was op het bureau en Sandra weg was met de kinderen, was hij zelfs juist meer gaan roken. De enige vooruitgang die hij had geboekt, was dat hij van Benson & Hedges Special Mild was overgestapt op Silk Cut. Hij had ergens gehoord dat het breken met een vast merk de eerste stap was op weg naar helemaal stoppen. Helaas vond hij het nieuwe merk inmiddels lekkerder dan het oude.

Toen Honoria van leer trok over de noodzaak van het behouden en zelfs uitbreiden van de aanwezigheid van het Amerikaanse leger in Groot-Brittannië, verschoof hij wat op zijn stoel en kreeg hij van Chas een bestraffende blik toegeworpen. Hij vroeg zich af of deze laatste uiteenzetting wellicht een omslachtige manier was om het onderwerp ter sprake te brengen waarvoor de vele aanwezigen eigenlijk waren gekomen.

Het gerucht ging dat er langs de kust aan de andere kant van de North York Moors op slechts 65 kilometer van Eastvale een kerncentrale zou worden gebouwd. Ze hadden in het westen Sellafield al en nog een centrale erbij was er één te veel, zelfs voor sommige rechtseren inwoners. Radioactiviteit was tenslotte een bijzonder akelig iets wanneer je voor je welstand afhankelijk was van het land. Ze konden zich allemaal Tsjernobyl nog herinneren en de verhalen over de besmette melk en vleesproducten daar.

Alsof het vreedzame gebruik van kernenergie al niet erg genoeg was, werd er ook nog gesproken over een nieuwe Amerikaanse luchtmachtbasis in de regio. De mensen waren de laag overvliegende straaljagers die dag in, dag uit de geluidsbarrière doorbraken spuugzat. Hoewel de schapen er inmiddels wellicht aan gewend waren geraakt, bleef het voor de toeristische industrie een slechte zaak. Het had er echter veel van weg dat Honoria het onderwerp als een ware politica omzeilde en iedereen verblindde met visioenen van een nieuwe Gouden Eeuw. Misschien kwam de kwestie tijdens de vragenronde nog ter sprake.

Honoria's toespraak eindigde met een daverende lofzang op de hervormingen binnen het onderwijs, een strikte handhaving van de wet ten behoeve

van een vreedzame samenleving, het belang van een daadkrachtig leger en de verkoop van socialewoningbouwoningen aan particulieren. Ze had op geen enkele manier gerefereerd aan de kerncentrale of de geplande luchtmachtbasis. Het bleef vijf seconden stil totdat het publiek in de gaten kreeg dat het voorbij was en er geapplaudisseerd werd. In die stilte meende Banks te horen dat het er buiten roerig aan toeging. Chas en Dave dachten er blijkbaar ook zo over; hun ogen schoten in de richting van de deuren en een hand gleed in de richting van hun linkeroksel.

Buiten sloegen en schopten politie en demonstranten elkaar in het wilde weg. Hier en daar waren groepjes vechtende mensen van de dicht opeengepakte menigte verwijderd geraakt, maar er bleef nog altijd een enorme deinende, worstelende kluwen over. Niemand had meer oog voor het geheel en iedereen leek zich volledig op zijn of haar persoonlijke gevecht te hebben gestort. Er bestonden geen individuen meer, er was alleen nog maar één massa vuisten, houten stokken, laarzen en uniformen. Af en toe trof een wapenstok doel en krijste iemand van de pijn; getroffenen vielen op hun knieën en hieven verbijsterd en ongelovig een hand op om de stroom bloed te stelpen. De politie kreeg net zulke harde klappen; laarzen traptten in lendenen, vuisten beukten tegen hoofden. Helmen vielen af en werden opgeraapt door demonstranten die ze aan het riempje rondzwaaiden en als wapen gebruikten. De gewonden van beide kampen werden door de rest onder de voet gelopen; er was niet genoeg ruimte om over hen heen te stappen, geen tijd voor medelijden.

Een jonge agent die werd belaagd door twee mannen en een vrouw bedekte zijn gezicht en mepte blindelings in het rond met zijn wapenstok; een meisje met een bebloede hals schopte een politieman die in foetushouding in de regen op straat lag. Vier mensen die elkaar in een houdgreep hielden, vielen om en tuimelden door de etalageruit van Winston's Tobacco Shop, waardoor de fraaie uitstalling van Cubaanse sigaren, kommen geurige pijptabak en pakjes exotische Turkse en Amerikaanse sigaretten op het natte trottoir werd uitgestort.

Het hoofdbureau van politie in Eastvale stond slechts honderd meter verderop in de straat, met de hoofduitgang aan het marktplein. Toen brigadier Rowe het rumoer hoorde, stooft hij naar buiten en nam hij de situatie snel in zich op. Vervolgens stuurde hij er twee politieauto's op uit die de smalle straat aan beide kanten moesten afzetten en het welbekende zwarte arrestantenbusje, de Black Maria, om opgepakte betogers voorlopig in vast te houden. Ook belde hij het ziekenhuis met een verzoek om ambulances.

Toen de demonstranten de sirenes hoorden, hadden de meesten van hen vrij snel door dat ze in de val zaten. De bange betogers staakten hun strijd en probeerden te ontsnappen. Een aantal van hen wist weg te glippen voordat de agenten waren uitgestapt en twee mensen duwden de bestuurder van één politieauto opzij en vluchtten via het marktplein weg. Enkele anderen stortten zich op de agenten die bezig waren de zijstraatjes af te zetten, schoven hen met geweld aan de kant en vluchtten in het veilige duister van de steegjes achter de winkelpanden. Een gespierde betoger baande zich ruw via de trap een weg omhoog naar de deuren van het wijkcentrum, terwijl twee agenten om zijn nek hingen en probeerden hem tegen te houden.

Het luide, aanhoudende applaus overstemde alle andere geluiden en de mannen van Special Branch ontspanden de hand die hun pistool omklemde. De Hoogedelgestrengste Honoria keek stralend naar haar publiek en stak haar ineengeslagen handen in een triomfantelijk gebaar boven haar hoofd in de lucht.

Banks was er niet gerust op. Hij wist zeker dat het lawaai dat hij buiten had gehoord, duidde op een ruzie of vechtpartij. Het was hem bekend dat er een kleine demonstratie was gepland en hij vroeg zich af of die wellicht uit de hand was gelopen. Niet dat hij daar nu iets aan kon doen. De voorstelling moest koste wat het kost doorgaan en hij wilde geen onnodige opwinding veroorzaken door op te staan en voortijdig te vertrekken.

Eindelijk was de toespraak afgelopen. Als de vragenronde niet al te lang duurde, kon hij binnen een halfuur buiten staan om een sigaret te roken. Dan kon hij over een uur thuis zitten met dat glas whisky in zijn hand en Sandra aan de telefoon. Hij had ook trek. In Sandra's afwezigheid had hij zich op de haute cuisine gestort en hoewel het tot nu toe nog niet echt een daverend succes was – de curry was te flauw geweest en de visschotel had te lang in de oven gestaan – ging hij langzaam vooruit. Een tortilla zou toch zeker geen al te grote problemen opleveren?

Het applaus stierf weg en de voorzitter kondigde de vragenronde aan. De eerste vragensteller stond op en wilde net over de geplande kernenergiecentrale beginnen toen de deuren openvlogen en een potige, verformfaaide jongeman naar binnen wankelde met twee agenten in zijn kielzog. Een wapenstok zwiepte door de lucht en de drie mannen tuimelden over de achterste rij heen. De jongeman gaf een gil van pijn. Toen de gammele stoeltjes het onder het gewicht van de drie mannen begaven, zetten diverse vrouwen het op een krijsen en gristen ze hun bontjas naar zich toe.

Chas en Dave verspilden geen seconde. Ze renden naar Honoria toe, schermde haar af voor het publiek en liepen met haar tussen hen ingeklemd achter Banks aan, die via een achterdeur de zaal verliet. Achter de volgepropte opslagruimten leidde een deur naar een doolhof van smalle straatjes en Banks leidde hen weg via een nauw steegje waar de winkels aan York Road hun afval dumpten. Binnen een mum van tijd waren ze de weg overgestoken en hadden ze het oude Riverview Hotel bereikt, waar voor die nacht een kamer was geboekt voor de Hoogedelgestrengste Honoria. Voor het eerst die avond was ze stil. In het gedempte licht van de hotellobby zag Banks hoe bleek ze was.

Pas toen ze in haar kamer waren, een suite met een prachtig uitzicht over de aan de rivieroever grenzende tuinen, ontspanden Chas en Dave zich. Honoria slaakte een zucht van verlichting en liet zich op de bank zakken. Dave draaide de deur op slot en deed de ketting erop, en Chas liep naar het drankkastje.

‘Voor mij graag een gin-tonic, beste man,’ zei Honoria met een bevende stem.

‘Wat had dat verdomme te betekenen?’ vroeg Chas, die meteen ook maar twee flinke glazen whisky inschonk.

‘Geen idee,’ zei Banks. ‘Er was buiten een kleine demonstratie aan de gang. Ik neem aan dat die een beetje uit de klauwen is...’

‘Die beveiliging van jullie stelt geen moer voor,’ onderbrak Dave hem. Hij pakte zijn drankje aan en overhandigde de gin-tonic aan Honoria.

Ze sloeg het in één teug achterover en legde een hand op haar voorhoofd.

‘Grote hemel,’ zei ze, ‘ik dacht dat er hier alleen maar boeren en paardenfokkers woonden. Moet je mij nu eens zien, ik tril verdorie als een espenblad.’

‘Hoor eens,’ zei Banks, die bij de deur was blijven staan, ‘ik kan maar beter even gaan kijken wat er aan de hand is.’ Het was duidelijk dat hij geen drankje kreeg aangeboden en hij vertikte het om hier als plaatsvervangend pispal-tje te fungeren voor degenen die de beveiliging hadden georganiseerd. ‘Jullie redden je verder wel?’

‘We zijn hier in elk geval een verdomd stuk veiliger dan daar,’ zei Dave. Hij liep met Banks mee naar de deur en zei, al heel wat minder fel nu: ‘Ga maar. Dat daarbuiten is jullie probleem, kerel.’ Hij glimlachte, gebaarde met zijn hoofd in Honoria’s richting en ging zachtjes verder: ‘Zij is het onze.’

In zijn haast had Banks zijn regenjas in het wijkcentrum laten liggen en zijn sigaretten zaten in de rechterzak ervan. Hij zag nu nog net dat Chas er eentje opstak, maar durfde niet zo goed te vragen of hij er een kon bietsen. De zaken stonden er toch al niet best voor. Hij zette de kraag van zijn colbertje

op tegen de regen, liep op een holletje naar het marktplein, sloeg bij de kerk rechts af en bleef daar plotseling staan.

Gewonden lagen kreunend of bewusteloos in de motregen en de politie had nog steeds de handen vol aan de mensen die ze hadden opgepakt en nu op de achterbank van de politiewagens of in de Black Maria probeerden te krijgen. Enkele demonstranten, die aan hun haren werden vastgehouden, probeerden zich los te worstelen of schopten om zich heen en kregen als beloning voor hun inspanningen een ferme tik met een wapenstok. Anderen lieten zich gedwee meevoeren. De meesten waren bang en moe, en hun strijd lust was weggeëbd.

Banks stond als aan de grond genageld naar het geheel te kijken. Radio's kraakten; blauwe zwaailichten flitsten; gewonden kermden van de pijn of waren in shock; en ambulancepersoneel rende af en aan met stretchers. Dit ging zijn voorstellingsvermogen te boven. Dergelijke rellen, hoe kleinschalig ook, waren in Eastvale vrijwel ondenkbaar. Banks was gewend geraakt aan de stijgende misdaadcijfers, die zich zelfs in kleinere steden dan Eastvale met zijn 14.000 inwoners deden gelden, maar echt gewelddadige rellen waren toch meer iets voor Birmingham, Liverpool, Leeds, Manchester, Bristol of Londen. Hier zou dat nooit gebeuren, had hij altijd gedacht, wanneer berichten over ongeregelde heden in Brixton, Toxteth en Tottenham hem bereikten. Maar nu was het toch gebeurd en vormden de kreunende slachtoffers, politiemensen en demonstranten het bewijs van deze harde realiteit.

Het einde van de straat bij het marktplein en het einde bij het gemeentehuis op de kruising met Elmet Street waren beide afgezet. De gaslampen en de verlichte etalages van de wat dweperige souvenirwinkeltjes met wollen kledingstukken uit Yorkshire, wandelgerei en lokale producten beschenen het chaotische tafereel. Een jongen van hooguit vijftien of zestien schreeuwde het uit toen twee politieagenten hem aan zijn haren over de glinsterende straatkeien sleurden; een in stukken gescheurd bord waarop eens een opstandig WEG MET KERNWAPENS had gestaan, wapperde verloren in de maartse wind en de miezerige regen roffelde er zachtjes een taptoe op; één politieman, zonder helm en met verwarde haren, bukte zich om een andere agent overeind te helpen, wiens snor vol samengeklonterd bloed zat en wiens neus in een ongebruikelijke hoek op zijn gezicht stond.

In het schijnsel van de ronddraaiende blauwe lampen kreeg de nasleep van de strijd in Banks' ogen iets surreëls, alsof alles zich in slow motion afspeelde. Langgerekte schaduwen schoven langzaam over de muren. Op straat weerkaatsten vreemde voorwerpen heel even het licht, waarna ze weer in het

niets verdwenen: een omgekeerde helm, een leeg bierflesje, een sleutelbos, een half opgegeten appel die aan de randen al bruin werd, een lange witte sjaal, kronkelend als een slang.

Diverse agenten waren uit het bureau gekomen om te helpen en Banks herkende brigadier Rowe, die op de hoek van de straat achter een dienstwagen stond.

‘Wat is er gebeurd?’ vroeg hij.

Rowe schudde langzaam zijn hoofd. ‘De demonstratie is uit de hand gelopen, inspecteur. We weten nog niet hoe of waarom.’

‘Hoeveel mensen waren er bij betrokken?’

‘Een kleine honderd.’ Hij gebaarde met zijn hand naar de straat. ‘Maar op zoiets waren we niet voorbereid.’

‘Heb je misschien een sigaret voor me, Rowe?’

Rowe gaf hem een Senior Service. Hoewel deze na de Silk Cut erg sterk smaakte, inhaleerde Banks de rook gretig.

‘Hoeveel gewonden?’

‘Weten we nog niet, inspecteur.’

‘Zijn er mensen van ons bij?’

‘*Aye*, een paar, vermoed ik. We hadden zo’n dertig man buiten rondlopen om de menigte in bedwang te houden, maar de meesten van hen kwamen uit York en Scarborough en waren hier ter ondersteuning. Craig was erbij en die jonge vent, Tolliver. Ik heb hen nog geen van beiden gezien. Het zal vanavond wel druk zijn op het bureau. We hebben denk ik ongeveer de helft van hen opgepakt.’

Twee ziekenbroeders kwamen op een drafje voorbij met een brancard tussen hen in. Daarop lag een vrouw van middelbare leeftijd met een linkeroog dat onder het bloed zat. Toen ze hen passeerden, draaide ze met een zichtbaar pijnlijke beweging haar hoofd om en spuugde naar Rowe.

‘Verrek!’ zei Rowe. ‘Dat was mevrouw Campbell van de zondagsschool van de congregationalistische kerk aan Cardigan Drive.’

‘Oorlog verandert ieder van ons in een wild beest, Rowe,’ zei Banks, die wilde dat hij wist waar hij dat eerder had gehoord. Hij draaide zich om. ‘Ik zal maar naar het bureau gaan. Is de hoofdinspecteur al op de hoogte gesteld?’

‘Hij heeft een vrije dag, inspecteur.’ Rowe klonk nog steeds beduusd.

‘Dan zal ik hem maar even bellen. En Hatchley en Richmond ook.’

‘Agent Richmond staat daar, inspecteur.’ Rowe wees naar een lange, slanke man die naast de Black Maria stond.

Banks liep naar Richmond en tikte op zijn arm.

De jonge agent deinsde achteruit. ‘O, bent u het, inspecteur. Sorry, ik ben door dit alles nogal gespannen.’

‘Hoe lang ben je hier al, Phil?’

‘Toen brigadier Rowe ons vertelde wat er aan de hand was, ben ik meteen naar buiten gegaan.’

‘Je hebt dus niet gezien hoe het is begonnen?’

‘Nee, inspecteur. Het was binnen een kwartier gebeurd.’

‘Kom. Ze zullen ons binnen wel kunnen gebruiken om alles af te handelen.’

In het politiebureau was het een grote chaos. Elke vierkante centimeter beschikbare ruimte werd in beslag genomen door opgepakte demonstranten, van wie sommige bloedden uit kleine wonden en de meeste zich luidkeels beklagden over het agressieve gedrag van de politie. Toen Banks en Richmond zich een weg aan het banen waren naar de trap, hoorden ze dat een bekende stem hen riep.

‘Craig!’ zei Banks tegen de jonge agent die naar hen toe kwam. ‘Wat is er met jou gebeurd?’

‘Stelt niets voor,’ schreeuwde Craig om boven het rumoer uit te komen. Zijn rechteroog was donker en opgezwollen, en uit zijn gespleten lip sijpelde bloed. ‘Ik heb geluk gehad.’

‘Je moet naar het ziekenhuis.’

‘Het is niet zo erg als het eruitziet, inspecteur, echt niet. Ze hebben Susan Gay per ambulance afgevoerd.’

‘Wat deed zij buiten?’

‘Ze hadden versterking nodig. De mannen die bij de demonstratie surveilleerden. We zijn met zijn allen naar buiten gegaan. We hadden helemaal niet in de gaten dat het zo erg zou zijn...’

‘Is ze ernstig gewond?’

‘Ze vermoeden dat het alleen een hersenschudding is. Ze is neergeslagen en een of andere hufter heeft tegen haar hoofd getrapt. Het ziekenhuis heeft zojuist gebeld. Ene dokter Partridge wil u spreken.’

Achter hen brak een opstootje uit en iemand viel tegen Richmonds rug aan. Hij tuimelde voorover en drukte Banks en Craig tegen de muur.

Banks rechtte zijn schouders en hervond zijn evenwicht. ‘Kan iemand die lui verdomme in bedwang houden!’ schreeuwde hij tegen niemand in het bijzonder. Hij wendde zich weer tot Craig. ‘Ik zal die dokter wel te woord staan. Bel jij de hoofdinspecteur, als je dat tenminste aankunt. Vertel hem wat er is gebeurd en vraag hem hierheen te komen. Datzelfde geldt voor brigadier Hatchley. Daarna ga je naar het ziekenhuis. En als je daar toch op ziekenbe-

zoek bent bij Susan, kun je net zo goed even iemand naar dat oog van je laten kijken.'

'Ja, inspecteur.' Craig baande zich met zijn ellebogen een weg door de mensenmassa, en Banks en Richmond liepen de trap op naar de verdieping van de CID.

Banks zocht eerst in de lade van zijn bureau naar het reservepakje sigaretten dat hij daar bewaarde en belde vervolgens het ziekenhuis van Eastvale.

De receptie riep de arts om en deze reageerde ongeveer een minuut later.

'Zijn er zwaargewonden bij?' vroeg Banks.

'De meesten hebben alleen lichte verwondingen en kneuzingen. Een paar hoofdwonden. Over het geheel genomen lijkt het volgens mij erger dan het is. Maar dat is niet waarom...'

'En agent Gay?'

'Wie?'

'Susan Gay. De politieagente.'

'O, ja. Zij maakt het goed. Ze heeft een hersenschudding. We houden haar een nachtje hier ter observatie en na een paar dagen rust is ze weer helemaal in orde. Inspecteur, ik begrijp uw bezorgdheid, maar dat is niet waarover ik u wilde spreken.'

'Wat dan wel?' Heel even trok er een ijskoude rilling van irrationele angst door Banks heen. Sandra? De kinderen? De röntgenfoto's die laatst van zijn borst waren gemaakt?

'Er is een dode gevallen.'

'Bij de demonstratie?'

'Ja.'

'Ga verder.'

'Ik vermoed dat het om een moord gaat.'

'Dat vermoedt u?'

'Het heeft er in elk geval veel van weg. Ik ben natuurlijk geen patholoog-anatoom. Ik ben niet bevoegd om...'

'Wie is het slachtoffer?'

'Het is iemand van de politie. Agent Edwin Gill.'

Banks fronste nadenkend zijn wenkbrauwen. 'Die naam ken ik niet. Waar komt hij vandaan?'

'Een van de anderen zei dat hij door Scarborough was gestuurd.'

'Waarom is hij overleden?'

'Tja, dat is het hem nu juist. In deze omstandigheden zou je een schedelbasisfractuur verwachten of een vergelijkbare verwonding.'

‘Maar?’

‘Hij is neergestoken. Hij leefde nog toen hij hier werd gebracht. Ik ben bang dat we niet... Aanvankelijk was niet te zien wat hem mankeerde. We dachten eigenlijk dat hij net als de anderen slechts bewusteloos was geslagen. Voordat we iets konden doen, overleed hij. Inwendige bloedingen.’

Banks bedekte de hoorn met een hand en sloeg zijn ogen op naar plafond.
‘Shit!’

‘Hallo, inspecteur? Bent u daar nog?’

‘Ja. Sorry, dokter. Dank u wel dat u me zo snel hebt gebeld. Ik stuur een paar politiemensen naar u toe. Voorlopig mag er niemand weg, hoe onbeduidend hun verwondingen ook zijn. Is er iemand van het bureau van Eastvale aanwezig? Iemand die bij bewustzijn is, bedoel ik.’

‘Een ogenblikje.’

Dokter Partridge kwam terug met agent Tolliver, die met Susan Gay in de ambulance was meegereden.

‘Luister goed, knul,’ zei Banks. ‘We zitten hier met een enorme crisis, dus jij zult alles in het ziekenhuis moeten afhandelen.’

‘Ja, inspecteur.’

‘Zodra ik ze heb, stuur ik meer mensen jouw kant op, maar tot die tijd sta je er alleen voor. Geen van de mensen die bij de rellen van vanavond betrokken waren, mag het ziekenhuis verlaten. Begrepen?’

‘Ja zeker, inspecteur.’

‘En dat geldt ook voor onze eigen mensen. Ik besef dat sommigen van hen waarschijnlijk snel naar huis zullen willen zodra hun wonden zijn verbonden, maar ik wil hun getuigenverklaring hebben nu alles hun nog helder voor de geest staat. Oké?’

‘Komt voor elkaar, inspecteur. Er zijn hier nog twee of drie collega’s die niet al te zwaar gewond zijn. We zullen ervoor zorgen.’

‘Uitstekend. Heb je het al gehoord van agent Gill?’

‘Ja. De dokter heeft het me verteld. Ik ken hem zelf niet.’

‘Spoor iemand op die het lichaam officieel kan identificeren. Had hij een gezin?’

‘Geen idee.’

‘Zoek dat uit. Als het antwoord ja is, weet je wat je te doen staat.’

‘Ja, inspecteur.’

‘En bel dokter Glendenning. Hij moet het lichaam voor ons onderzoeken. We moeten snel te werk gaan, voordat het spoor koud wordt.’

‘Begrepen, inspecteur.’

‘Goed. Aan de slag dan maar.’

Banks hing op en keek Richmond aan, die in de deuropening zenuwachtig aan zijn snor stond te plukken. ‘Zou je even naar beneden willen gaan, Phil, en aan degene die daar de leiding heeft doorgeven dat hij ervoor moet zorgen dat er rust in de tent komt en dat niemand ertussenuit knijpt. Bel daarna York om te vragen of ze nog wat mensen kunnen afstaan voor vanavond. Als dat niet lukt, bel dan Darlington. En regel ook even dat iemand de hele straat van het marktplein tot aan het gemeentehuis afzet.’

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg Richmond.

Banks zuchtte diep en streek met een hand over zijn kortgeknipte haar. ‘Waarschijnlijk is er een moord gepleegd en zitten we met meer dan honderd verdachten opgezadeld.’

2

Het windklokkenspel klingelde en de regen spatte suizend op het ruige gras van het heidelandschap. Mara Delacey had net de kinderen naar bed gebracht en Beatrix Potters *Het verhaal van Eekhoorn Hakketak* voorgelezen. Nu kon ze zich eindelijk een beetje ontspannen, even genieten van de rust en de eenzaamheid, van de harmonie tussen de stilte en natuurlijke geluiden. Het deed haar denken aan vroeger toen ze nog op haar mantra mediteerde.

Zoals gewoonlijk was het weer een vermoeiende dag geweest: wassen draaien, maaltijden voorbereiden, voor de kinderen zorgen. Toch was het ook een bevredigende dag geweest. Het was haar gelukt om een paar uur vrij te houden om potten te draaien in de achterkamer van Elspeths kunstnijverheids-winkeltje in Relton. Als ze in dit leven dan toch was voorbestemd om een oermoeder te zijn, bedacht ze met een glimlach, dan liever hier, ver weg van de strakke regels en de zelfingenomen spiritualiteit van de commune, waar ze na het avondeten niet eens stiekem een sigaret had kunnen roken. Ze was blij dat ze die ellende allemaal achter zich had gelaten.

Nu kon ze eindelijk wat tijd voor zichzelf vrijmaken zonder dat ze meteen het gevoel had dat ze op jacht moest naar bekeerlingen of de loftrumpet steken over de goeroe, niet dat veel mensen dat nog deden nu hij een gevangenisstraf uitzat wegens fraude en belastingontduiking. De groep toegewijde volgelingen was uit elkaar gevallen: sommige waren verweesd en eenzaam op zoek gegaan naar een nieuwe leider; andere, zoals Mara, hadden naar een andere invulling van hun leven gezocht.

Ze had Seth Cotton leren kennen, die een jaar eerder de boerderij vlak bij Relton had gekocht en Maggie's Farm had gedoopt. Toen hij haar het huis liet zien, had ze meteen geweten dat dit haar nieuwe thuis zou worden. Ze was een typische achttiende-eeuwse Dales-boerderij, die op een lap grond van enkele hectares groot midden in het heidegebied hoog in de Dale stond. Ze had muren van kalksteen met hoeken van grove zandsteen en een dak van flagstones. De diep in de muren weggestopte ramen keken in noordelijke richting uit over de Dale en de zware bovendorpel, die op gestapelde hoekstenen rustte, droeg de initialen T.J.H. – afkomstig van de oorspronkelijke eigenaar – en het jaartal 1765. Afgezien van Seths werkplaats, een schuur

helemaal achter in de tuin, was er alleen een kalkstenen portiek met een leistenen dak toegevoegd. Aan de andere kant van de omheining rond de achtertuin stond op ongeveer 45 meter ten oosten van het grote huis een oude stal, die Seth aan het renoveren was toen ze hem leerde kennen. Hij had het gebouw opgedeeld in een eenkamerappartement op de bovenverdieping, waar Rick Trelawney, een schilder, woonde met zijn zoon en een tweekamerflat op de begane grond, die werd bewoond door Zoe Hardacre en haar dochtertje. Paul, de bewoner die er als laatste was bij gekomen, huurde een kamer in het grote huis.

Hoewel de stal aan de binnenkant moderner was, ging Mara's voorkeur uit naar de boerderij. De voordeur gaf direct toegang tot de enorme woonkamer, een schone, nette ruimte die was ingericht met een bijeengeraapte verzameling meubels: een Perzisch kleed, dat duidelijk namaak was, een opnieuw beklede bank uit de jaren vijftig en een enorme eettafel met vier stoelen van blank grenen die Seth zelf had gemaakt. Grote zitzakken lagen her en der langs de muren verspreid.

Aan de muur tegenover de stenen open haard hing een groot wandkleed met een Chinees tafereeltje van gigantische bergen waarvan de met sneeuw bedekte toppen spits als naalden boven de dennenbossen uitstaken. Halverwege een helling klom een rij kleine menselijke figuurtjes langs een slingerend pad omhoog. Mara keek er vaak naar. Er hingen geen lampen aan het plafond. Ze dempte het licht van de schemerlampen altijd zo veel mogelijk en had ter aanvulling overal dikke rode kaarsen neergezet, omdat ze de schaduw die de vlammen op het wandkleed en de wit geverfde muren toverden zo mooi vond. Het liefst zat ze vlak bij het raam in een oude schommelstoel, die Seth had gerestaureerd. Daar kon ze onder het genot van een glas wijn en een boek heel duidelijk het windklokkenspel horen.

Toen ze jonger was, had ze Kerouac, Burroughs, Ginsberg, Carlos Castaneda en al die anderen verslonden, maar op haar achtendertigste vond ze hun werk beschamend puberaal en was ze teruggekeerd naar de klassiekers die ze zich uit haar jeugd herinnerde. De dikke victoriaanse romans hadden iets wat perfect paste bij de geïsoleerde ligging en het trage tempo van Maggie's Farm.

Deze keer was haar keuze gevallen op *De molen aan de Floss*. Een zelf van Old Holborn-tabak gedraaide sigaret en een glas Barsac vervolmaakten het geheel. En wat muziek misschien. Ze liep naar de stereo, zette Holsts *The Planets* op, de kant met *Saturn*, *Uranus* en *Neptune*, en nestelde zich vervolgens met haar boek in het schijnsel van de kaarsen in haar stoel. De anderen waren allemaal naar de demonstratie en zouden op de terugweg ongetwijfeld even

de Black Sheep in Relton aandoen voor een pint of twee. De kinderen lagen te slapen in de logeerkamer op de eerste verdieping, dus hoefde ze niet steeds in de stal te gaan kijken of alles in orde was. Het was inmiddels halftien. Ze had nog minstens een paar uur voor zichzelf.

Ze kon zich echter niet concentreren. Het suizende gekletter buiten was opgehouden. In plaats daarvan druppelde de regen nu gestaag omlaag vanaf de dakranden, de portiek en de bomen die Maggie's Farm tegen de felle westenwind beschermden. Het getingel van het klokkenspel klonk bijna als een waarschuwing. Er hing iets in de lucht. Als Zoe hier was geweest, had ze ongetwijfeld het nodige te zeggen gehad over de invloed van occulte krachten, waarschijnlijk de maan.

Mara probeerde het ongemakkelijke gevoel van zich af te schudden en las verder: 'En daar hebben we de molen van Dorlcote. Ik móét een paar minuten hier op de brug blijven staan om ernaar te kijken, ondanks de dreigende wolken en het late middaguur..' Het had geen zin; het boek kon haar aandacht niet vasthouden. George Eliots magie werkte deze keer gewoon niet. Mara legde het boek weg en liet zich meeslepen door de muziek.

Toen het hemelse koor het eind van *Neptune* naderde, ging de deur krakend open en kwam Paul naar binnen gerend. Zijn legerjas was door de regen donker gekleurd en zijn strakke spijkerbroek plakte aan zijn stakerige benen.

Mara keek hem fronsend aan. 'Wat ben je vroeg,' zei ze. 'Waar zijn de anderen?'

'Geen idee.' Paul was buiten adem en zijn stem trilde. Hij trok zijn jack uit en hing het aan een haakje aan de binnenkant van de deur. 'Ik ben in mijn eentje over de heide teruggekomen.'

'Maar dat is ruim zes kilometer. Wat is er, Paul? Waarom heb je niet op Seth en de anderen gewacht? Dan had je in het busje kunnen meerijden.'

'Het is een beetje uit de hand gelopen,' zei Paul. 'Er werd gevochten.' Hij haalde een sigaret uit zijn pakje Players en stak deze op, met zijn hand eromheen gevouwen zoals soldaten in oude oorlogsfilms dat doen. Zijn handen beefden. Mara merkte opnieuw op hoe kort en stomp zijn vingers eigenlijk waren, met de nagels afgekloven tot op het vlees. Ze draaide een nieuwe sigaret. Paul ijsbeerde nu door de kamer.

'Wat is dat?' vroeg Mara en ze wees geschrokken naar de muus van zijn linkerhand. 'Dat lijkt wel bloed. Je bent gewond.'

'Het stelt niets voor.'

Mara stak een hand uit, maar hij trok zich met een ruk los.

'Zal ik er even iets op doen?'

‘Ik zeg toch dat het niets voorstelt. Ik kijk er straks wel naar. Wil je niet eerst weten wat er is gebeurd?’

Mara begreep dat ze niet moest aandringen. ‘Ga wel even zitten,’ zei ze. ‘Ik word gek van dat gedrentel van je.’

Paul liet zich op een van de kussens bij de muur vallen en lette er daarbij goed op dat hij zijn bebloede hand aan het zicht onttrok.

‘Vertel,’ zei Mara.

‘De politie viel ons plotseling aan. Vuile klootzakken.’

‘Waarom?’

‘Ze hakten zomaar op ons in. Vraag me niet waarom. Weet ik veel hoe die lui denken. Mag ik wat wijn?’

Mara schonk een glas Barsac voor hem in. Hij nam een slokje en trok een vies gezicht.

‘Sorry,’ zei ze. ‘Ik was even vergeten dat je dat zoete spul niet lekker vindt. Er staat bier in de koelkast.’

‘Oké.’ Paul hees zichzelf overeind en liep naar de keuken. Toen hij met een blikje Carlsberg terugkwam, zat er een pleister op zijn hand geplakt.

‘Wat is er met de anderen gebeurd?’ vroeg Mara.

‘Weet ik niet. Er zijn nogal wat mensen opgepakt. De politie kwam op ons afgestormd en heeft een heleboel mensen te grazen genomen. Het ziekenhuis zal ook wel vol liggen.’

‘Zijn jullie dan niet bij elkaar gebleven?’

‘In het begin wel, toen we helemaal vooraan stonden, maar we zijn elkaar kwijtgeraakt toen ze gingen vechten. Ik ben langs een paar smerissen geslopen en een steegje in gedoken, en toen via achterafstraatjes en over de hei teruggerend. Ik ben echt helemaal gesloopt.’ Door de opwinding praatte hij met een steeds zwaarder Liverpools accent.

‘Er zijn dus wel mensen ontsnapt?’

‘Een paar, ja. Ik weet niet hoeveel. Ik heb niet op de anderen gewacht. Het was echt ieder voor zich, Mara. Het laatst wat ik van Rick heb gezien, is dat hij in de richting van het plein rende. Zoe heb ik helemaal niet meer gezien. Je weet zelf ook hoe klein ze is. Het was verdomme een complete slachtpartij. Ze hadden nog net geen waterkanonnen en rubberen kogels bij zich, maar het scheelde niet veel. Ik heb best wel het een en ander meegemaakt, maar zoiets als dit had ik echt niet verwacht, niet hier in Eastvale.’

‘En Seth?’

‘Het spijt me, Mara. Ik heb geen flauw idee wat er met hem is gebeurd. Maar maak je maar geen zorgen, ze zijn vast allemaal oké.’

‘Ja.’ Mara draaide zich om en staarde uit het raam. Ze zag haar eigen weerpiegeling in het donkere glas waar de regen vanaf droop. Het leek net of er op haar rechterschouder een kaarsvlammetje brandde.

‘Misschien zijn ze gewoon veilig weggekomen,’ ging Paul verder. ‘Het kan best zijn dat ze er zo aankomen.’

Mara knikte. ‘Misschien wel.’

Ze wist echter dat er ellende van zou komen. Binnen de kortste keren zou de politie voor de deur staan om hen te koeioneren en het huis te doorzoeken, net als die keer toen Liz Dale, een vriendin van Seth van vroeger, uit het gekkenhuis was weggelopen en een paar dagen bij hen was ondergedoken. Toen was het hen om heroïne te doen geweest – Liz had in het verleden drugs gebruikt – maar voorzover Mara het zich kon herinneren, hadden ze alleen maar de hele boel overhoopgehaald. Ze verafschuwde een dergelijke inmenging in haar wereldje en had er absoluut geen behoefte aan het nog een keer mee te maken. Ze stak een hand uit naar de fles, maar voordat ze iets kon inschenken, werd de voordeur opnieuw opengegooid.

Toen Banks beneden kwam, was het daar een stuk rustiger dan eerder die avond. Richmond had de mensen van de uniformdienst geholpen om alle gevangenen naar de cellen in de kelder te brengen, waar ze moesten blijven totdat ze waren ondervraagd, er proces-verbaal was opgemaakt en ze konden worden vrijgelaten. Het bureau van Eastvale had niet zoveel cellen, maar er was daar beneden heel wat opslagruimte die niet werd gebruikt.

Brigadier Hatchley was ook gearriveerd. Hij had rossig haar, was een kop groter dan de anderen en zag eruit als een voormalige rugbyspeler die inmiddels flink was afgetakeld. Hij stond tegen de balie geleund en luisterde met een verbijsterd, verontwaardigd gezicht naar Richmond, die uitlegde wat er was voorgevallen.

Banks liep naar hen toe. ‘Is de hoofdinspecteur er al?’

‘Hij is onderweg, inspecteur,’ antwoordde Richmond.

‘Kun je iedereen alvast hierheen halen terwijl we op hem wachten?’ vroeg Banks. ‘Ik wil hun nu direct een paar dingen vertellen.’

Richmond liep naar de gemeenschappelijke werkruimte, het domein van de uniformdienst van Eastvale, en riep iedereen die hij kon vinden bij elkaar. De mannen en vrouwen zaten op bureautafels of stonden tegen tussenschermen geleund op instructies te wachten. Een enkeling vertoonde nog steeds sporen van de recente knokpartij: een bont en blauw jukbeen, een gescheurd uniform, een blauw oog, een opgezwollen oor.

‘Weet iemand hoeveel mensen we in de cellen hebben zitten?’ was Banks’ eerste vraag.

‘Zesendertig, inspecteur.’ Het antwoord was afkomstig van een agent met een kapotte lip en een jasje waarvan de bovenste knoop was afgerukt. ‘En ik heb gehoord dat er nog eens tien in het ziekenhuis liggen.’

‘Zijn er zwaargewonden bij?’

‘Nee, inspecteur. Agent Gill was de enige.’

‘Juist. Dus als er ongeveer honderd man aan de demonstratie meededen, hebben we zo’n vijftig procent kans dat we de moordenaar al hebben opgepakt. Om te beginnen wil ik dat iedereen wordt gefouilleerd, hun vingerafdrukken worden afgenomen en ze op bloedsporen van Gill worden onderzocht. Reynolds, kun jij als contactpersoon optreden voor het ziekenhuis?’

‘Ja zeker, inspecteur.’

‘Daar geldt dezelfde procedure. Vraag aan de behandelend arts om de tien patiënten op bloedsporen te controleren. Verder moeten we het moordwapen zien te vinden. Het enige wat we tot nu toe weten is dat Gill is neergestoken. We weten niet wat voor mes er is gebruikt, dus alles met een lemmer is verdacht, van keukenmes tot stiletto. Er is mankracht onderweg hiernaartoe vanuit York, maar ik wil dat een aantal mensen direct begint met een grondig onderzoek van de straat, inclusief de putten. Tot zover alles duidelijk?’

Een paar mensen mompelden: ‘Ja, inspecteur.’ Anderen knikten.

‘Goed. Dan komen we nu bij het lastigste onderdeel. We hebben een lijst met namen nodig: iedereen die hier beneden zit plus alle anderen die we uit hen kunnen loskrijgen. Bedenk wel dat er ongeveer zestig mensen zijn ontkomen en we moeten achterhalen wie dat zijn. Als een van jullie een bekende heeft gezien en die persoon niet hier of in het ziekenhuis is, maak er dan een aantekening van. Ik verwacht niet dat de mensen die we straks ondervragen hun vrienden erbij willen lappen, maar oefen een beetje druk uit, doe wat je kunt. Wees bedacht op kleine versprekingen. Maak gebruik van list en vernuft. Tevens willen we weten wie de organisatoren zijn en welke actiegroepen erbij aanwezig waren.

Ik wil van iedereen een getuigenverklaring hebben, ook al hebben ze niets te zeggen. We zullen de verhoren moeten verdelen, dus doe jullie best. Concentreer je op de moord; vraag of ze iemand met een mes hebben gezien. Zoek uit of er oproerkraaiers met een strafblad in de cellen zitten; duik hun dossier op en kijk wat je daarin kunt vinden. Als je denkt dat iemand liegt of ontwijkende antwoorden geeft, oefen dan zo veel mogelijk druk op hem uit en meld bij zijn verklaring dat je twijfels hebt. Ik besef heel goed dat we straks tot over

onze oren in het papierwerk zullen zitten, maar daar is niets aan te doen. Zijn er nog vragen?’

Het bleef stil.

‘Uitstekend. Nog één ding: we willen ook een getuigenverklaring van alle omstanders, niet alleen van de demonstranten. Er hebben ongetwijfeld mensen staan toekijken vanuit de flats die op de straat uitkijken. Bel overal aan. Zoek uit of iemand iets heeft gezien. En ga ook bij jezelf na wat je hebt gezien. Jullie zullen wel begrijpen dat er een officieel onderzoek zal worden ingesteld naar hoe dit in vredesnaam heeft kunnen gebeuren, dus ieder van jullie die erbij is geweest kan beter meteen een verklaring afleggen, nu de gebeurtenissen nog vers in het geheugen staan gegrift. Ik wil dat alle verklaringen morgenochtend vroeg getypt en wel op het bureau van hoofdinspecteur Gristhorpe liggen.’

Banks keek op zijn horloge. ‘Het is nu halftien. Aan de slag dan maar. Ben ik nog iets vergeten?’

Verscheidene agenten schudden ontkennend hun hoofd; de andere bleven zwijgend staan. Ten slotte stak een politieagente haar hand op. ‘Inspecteur, wat doen we met de arrestanten nadat ze een verklaring hebben afgelegd?’

‘Volg de gebruikelijke procedure,’ zei Banks. ‘Maak proces-verbaal op en laat hen dan gaan, tenzij je reden hebt om aan te nemen dat ze betrokken zijn bij Gills dood. Ze zullen zo snel mogelijk voor de politierechter moeten verschijnen. Was dat alles?’ Hij zweeg even, maar niemand zei iets. ‘Goed. Aan het werk. Zodra er een aanwijzing wordt gevonden, wil ik daarvan op de hoogte worden gesteld. Met een beetje geluk kunnen we dit morgenochtend hebben afgerond. En kan iemand een paar arrestanten naar boven brengen? Zodra de hoofdinspecteur is gearriveerd, zullen we met ons drieën verhoren afnemen.’ Hij keek naar Richmond. ‘Jij zult met de computer aan de slag moeten, Phil. Er zullen heel wat gegevens moeten worden nagetrokken.’

‘De hoofdinspecteur is er, inspecteur.’ Agent Telford wees naar de deur, die buiten Banks’ gezichtsveld lag.

Hoofdinspecteur Gristhorpe, een gedrongen man van eind vijftig met een flinke bos zilvergrijs haar en borstelige wenkbrouwen, een rood, pokdalig gezicht en een dikke snor, kwam naar de trap gelopen waarbij de drie CID-leden stonden. Zijn ogen, die gewoonlijk zo argeloos als die van een baby de wereld in keken, stonden nu zorgelijk, hoewel hij als altijd een rustige, zelfbeheerste, intelligente indruk maakte.

‘Hebt u het al gehoord?’ vroeg Banks.

‘Aye,’ zei Gristhorpe. ‘Niet alle details, maar ik weet genoeg. Laten we naar

boven gaan, dan kun je me bij een kop koffie alles vertellen.’ Hij legde even een hand op Banks’ arm.

Banks wendde zich tot Hatchley. ‘Begin jij dan maar vast met de verhoren,’ zei hij. ‘Zodra ik de hoofdinspecteur heb bijgepraat, komen we je helpen.’ De vier mannen van de CID liepen naar boven en Telford leidde een paar natte, bange demonstranten achter hen aan.

‘Zoe! Godzijdank, je mankeert niets!’

Paul en Mara staarden naar het tengere figuurtje in het glinsterende rode windjack. Haar rode haar plakte tegen haar schedel en de donkere wortels waren duidelijk zichtbaar. Regen drupte op de rieten mat bij de voordeur. Ze trok haar jack uit, hing het naast dat van Paul, liep naar hen toe en omhelsde hen beiden.

‘Heb je haar verteld wat er is gebeurd?’ vroeg ze aan Paul.

‘Ja.’

Zoe keek Mara aan. ‘Hoe is het met Luna gegaan?’

‘Geen enkel probleem. Toen Eekhoorn Hakketak Spikkel de Grote met een brandnetel kietelde sliep ze al.’

Zoe’s gezicht vertrok in een vluchtige glimlach. Ze liep naar de boekenkast. ‘Ik heb vanochtend de I Tjing geraadpleegd,’ zei ze, ‘en daar kwam “strijd” uit. Ik had moeten weten wat er zou gebeuren.’ Ze sloeg het boek open en las voor: “‘Strijd. Je volgt je hart en wordt tegengewerkt. Halverwege pas op de plaats maken brengt geluk. Doorgaan tot het eind brengt ongeluk. Een ontmoeting met de grote man is verstandig. Een groot water oversteken is onverstandig.’”

‘Je moet het niet zo letterlijk nemen,’ zei Mara. ‘Dat is het hele probleem. Het vertelt immers niet wat er precies gaat gebeuren, of hoe.’

Hoewel ze zelf ook in de I Tjing en tarotkaarten geïnteresseerd was, vond Mara dat Zoe daar vaak veel te ver in ging.

‘Volgens mij is het anders hartstikke duidelijk. Ik had moeten doorhebben dat er iets dergelijks zou gebeuren: “Doorgaan tot het eind brengt ongeluk.” Duidelijker kan het haast niet.’

‘Stel dat je het inderdaad van tevoren had geweten,’ zei Paul. ‘Dan had je het toch niet meer kunnen afzeggen? Dan was je ook gegaan. En dan was alles net zo gegaan als nu.’

‘Jawel,’ mompelde Zoe, ‘maar dan was ik er beter op voorbereid geweest.’

‘Hoe dan?’ vroeg Mara. ‘Had je dan soms een wapen meegenomen of iets dergelijks?’

Zoe slaakte een diepe zucht. ‘Dat weet ik niet. Ik had er gewoon op voorbereid moeten zijn.’

‘Dat is achteraf gemakkelijk gezegd,’ zei Paul. ‘De waarheid is dat niemand ook maar het flauwste vermoeden had dat de demonstratie in geweld zou eindigen en toen dat gebeurde, kon niemand er ook maar ene moer meer aan doen. Er waren heel wat mensen bij betrokken, Zoe, en als die vanochtend allemaal de I Tjing hadden geraadpleegd, hadden ze stuk voor stuk een ander antwoord gekregen. Als je het mij vraagt is het allemaal gezwets.’

‘Ga even zitten,’ zei Mara. ‘Neem een glas wijn. Heb je gezien hoe het de anderen is vergaan?’

‘Niet echt.’ Zoe ging in kleermakerszit op het kleed zitten en nam Pauls glas wijn aan. ‘Ik geloof dat Rick is gearresteerd. Ik heb hem aan de rand van de menigte zien worstelen met een paar politieagenten.’

‘En Seth?’

‘Weet ik niet. Dat heb ik niet gezien.’ Zoe glimlachte triest. ‘De meeste mensen waren langer dan ik. Ik zag alleen maar schouders en achterhoofden. Daarom kon ik ook weggkomen, omdat ik zo klein ben. En door de regen. Eén agent had mijn windjack te pakken, maar zijn hand gleed weg omdat hij nat was. Ik ben nu eenmaal een Vis, glibberig.’ Ze zweeg en nam een slokje Barsac. ‘Wat gaat er nu met hen gebeuren, Mara, met de mensen die zijn opgepakt?’

Mara haalde haar schouders op. ‘Ik vermoed dat er proces-verbaal wordt opgemaakt en dat ze dan mogen vertrekken. Dat is wat er normaal gesproken gebeurt. Vervolgens beslist de politierechter of ze een boete krijgen of een gevangenisstraf. Meestal komen ze ervan af met een boete of een waarschuwing.’

Mara wilde maar dat ze zich net zo zelfverzekerd voelde als ze overkwam. Haar onbehaaglijke gevoel had niets te maken met de boodschap die Zoe van de I Tjing had ontvangen, maar de woorden van het orakel verleenden de onrust die in haar woelde wel extra geloofwaardigheid: ‘Doorgaan tot het eind brengt ongeluk. Een ontmoeting met de grote man is verstandig.’ Wie was die grote man?

‘Moeten we niet iets doen?’ vroeg Paul.

‘Wat dan?’

‘We kunnen naar het politiebureau gaan om uit te zoeken wat er is gebeurd. Kijken of we hen vrij kunnen krijgen.’

Mara schudde haar hoofd. ‘Als we dat doen, is de kans groot dat ze ons opsluiten wegens belemmering van de rechtsgang of zoiets.’

‘Als ik niets kan doen, voel ik me zo verdomd machteloos, zo nutteloos.’ Paul balde zijn handen tot vuisten en Mara kon de woorden lezen die vrij onbeholpen vlak onder zijn knokkels waren getatoeëerd. In plaats van de gangbare combinatie van LOVE op de ene hand en HATE op de andere had hij op beide handen HATE staan. Nu ze het woord daar zo agressief in hoofdletters zag staan, werd Mara er weer aan herinnerd hoe ruw en gewelddadig Pauls verleden was geweest en het drong tot haar door dat hij er enorm op vooruit was gegaan sinds ze hem aan het begin van de winter op weg naar een kunstnijverheidsbeurs in Wensleydale slapend in de buitenlucht hadden aangetroffen.

‘Als we een telefoon hadden gehad, konden we nu het ziekenhuis bellen,’ zei Zoe. ‘Misschien kan een van ons naar Relton lopen en daarvandaan bellen.’ ‘Ik ga wel,’ zei Mara. ‘Jullie hebben vanavond al genoeg te verduren gehad. Bovendien zal een beetje beweging me goed doen.’

Voordat een van de anderen kon aanbieden om in haar plaats te gaan was ze al opgestaan. Het was maar anderhalve kilometer naar Relton, een dorpje hoog op de zuidelijke helling van Swainsdale, en de wandeling zou aange-naam moeten zijn. Mara keek door het raam naar buiten. Het motregende weer. Ze haalde haar gele regencape met bijpassende regenhoed uit de kast en deed de deur open. Toen ze weg was, liep Paul naar de koelkast voor een blikje bier en pakte Zoe haar tarotkaarten.

Mara maakte zich soms een beetje zorgen over Zoe. Niet dat ze geen goede moeder was, maar ze kwam soms zo laconiek over. Goed, ze had dan wel naar Luna gevraagd, maar was niet even bij haar gaan kijken. In plaats daarvan had ze onmiddellijk haar heil gezocht bij haar occulte raadgevers. Mara was dol op beide kinderen: Luna van vier en Julian van vijf. Zelfs Paul, die zijn tienerjaren nog maar net achter zich had gelaten, beschouwde ze af en toe bijna als haar eigen zoon. Ze wist dat ze haar zo na aan het hart lagen omdat ze zelf geen kinderen had. Veel van haar vroegere schoolvriendinnen hadden nu waarschijnlijk al kinderen van Pauls leeftijd. Wel ironisch, dacht ze bij zichzelf toen ze naar het pad liep, een onvruchtbare oermoeder!

Het regende zo zachtjes dat het amper de moeite waard was om zich ertegen te kleden, maar de koude maartse lucht kreeg er iets bijtends door en Mara was blij dat ze onder haar cape een dikke trui aanhad. Het rechte, smalle pad waarover ze liep maakte deel uit van een oude Romeinse weg die dwars over de heidevelden hoog boven de Dale helemaal naar Fortford leidde. Het was net breed genoeg voor een bestelbusje, aan beide zijden afgezet met stapelmuurtjes en bedekt met grind en stukjes steen die kraakten en knerpten toen

ze erover liep. Mara zag in de verte de lichten van Relton al aan de voet van de helling. Achter haar gloeide de kaars voor het raam en Maggie's Farm leek net een ark die stuurloos over een duistere zee zwalkte.

Ze stak haar handen door de gleuven in haar cape diep weg in de zakken van haar ribbroek en zette er stevig de pas in, zoals ze zich verbeelde dat de oude Romeinen ook zouden hebben gedaan. Achter de wolken ontwaarde ze de parelmoerachtige schittering van de halvemaaan.

In de overweldigende stilte om haar heen hoorde ze kleine geluiden – ketsende steentjes, het ritmische geknars van het grind, het geruis van haar ribbroek langs de cape – heel luid en Mara voelde de druk op haar zwakke linker knie, zoals altijd wanneer ze heuvelafwaarts liep. Ze hief haar hoofd op, liet de zachte, kille regen op haar oogleden vallen en ademde de lucht in die naar natte hond rook. Toen ze haar ogen weer opendeed, zag ze het zwarte silhouet van de in de verte liggende heuvels tegen de achtergrond van een grauwgrijze hemel.

Aan het eind van het pad liep Mara Relton in. De overgang van het grind naar het gladde asfalt van Mortsett Lane voelde in eerste instantie vreemd aan. De dorpswinkeltjes waren allemaal gesloten. Achter de dichtgetrokken gordijnen flakkerde het blauwe licht van televisieschermen.

Voor alle zekerheid keek Mara even om de hoek van de deur van de Black Sheep, maar Seth en Rick waren er niet. In de hoek van de knusse bar brandde een houtvuur, maar de bar zelf was halfleeg. De pubbaas, Larry Grafton, begroette haar met een glimlach. Net als de meeste buurtbewoners had ook hij de nieuwkomers van Maggie's Farm inmiddels geaccepteerd. Zij waren tenminste heel anders dan die Londense yuppies die tegenwoordig alle leegstaande gebouwen in de Dales opkochten, zo had hij Mara ooit toevertrouwd. 'Wil je iets drinken?' riep Grafton.

'Nee. Nee, bedankt,' zei Mara. 'Ik zoek Seth. Je hebt hem zeker niet gezien?' Twee oude mannen keken op van hun spelletje domino en drie jonge boerenknechten onderbraken hun gesprek over subsidies om een enigszins nieuwsgierige blik in Mara's richting te werpen.

'Nee, meid,' zei Grafton. 'Ze zijn hier sinds de lunch niet meer geweest. Ze zeiden dat ze naar die demonstratie in Eastvale gingen.'

Mara knikte. 'Dat klopt. Het is op een vechtpartij uitgedraaid en ze zijn nog niet terug. Ik vroeg me gewoon af...'

'Dus het is echt waar?' vroeg een van de boerenknechten. 'Tommy Exton was hier een halfuur geleden even en die zei dat er in Market Street werd geknukt.'

Mara vertelde hem wat ze wist en hij schudde zijn hoofd. ‘Het is nooit goed om bij zoiets betrokken te raken. Je kunt er maar beter met een grote boog omheen lopen,’ zei hij en hij richtte zijn aandacht weer op zijn glas bier.

Mara verliet de Black Sheep en liep naar de telefooncel in Mortsett Lane. Waarom ze geen telefoonaansluiting hadden op de boerderij wist ze niet. Seth had eens opgemerkt dat hij zo’n ding niet in huis wilde hebben, maar had nooit uitgelegd waarom niet. Wanneer hij iemand moest bellen, ging hij altijd naar het dorp en hij deed daar nooit moeilijk over. Op het platteland kon je er tenminste nog van uitgaan dat de telefoons niet waren vernield.

De receptioniste van het ziekenhuis van Eastvale nam op en vroeg wat ze voor haar kon doen. Mara legde uit dat ze graag iets wilde weten over een vriend van haar die na de demonstratie niet was thuisgekomen. De receptioniste zei: ‘Een ogenlikje, graag’, en een tijdlang hoorde ze alleen het gekraak en geruis van de telefoon. Toen had ze opeens een man aan de lijn.

‘Kan ik iets voor u doen, mevrouw?’

‘Ja. Ik zou graag willen weten of Seth Cotton en Rick Trelawney patiënten van u zijn.’

‘Met wie spreek ik?’

‘Ik... dat zeg ik liever niet,’ antwoordde Mara, die plotseling bang was dat ze zich als ze dat zou zeggen, een heleboel ellende op de hals zou halen.

‘Bent u familie?’

‘Ik ben een vriendin van hen. Een heel goede vriendin.’

‘Juist. Tja, als u zich niet wilt identificeren, kan ik u helaas geen informatie geven, mevrouw.’

‘Hoor eens,’ zei Mara kwaad, ‘dit is belachelijk. Ik vraag u toch niet om een officiële geheimhoudingsplicht te schenden? Ik wil alleen maar weten of mijn vrienden daar zijn en zo ja, hoe het met hen gaat. Wie bent u trouwens?’

‘Agent Parker, mevrouw. Als u een klacht hebt, moet u bij inspecteur Banks van de CID zijn, op het hoofdbureau van politie in Eastvale.’

‘Inspecteur Banks? CID?’ herhaalde Mara langzaam. De naam kwam haar bekend voor. Hij was degene die een tijdje terug op de boerderij was geweest toen Liz bij hen was. ‘Hoezo? Ik begrijp het niet. Wat is er dan aan de hand? Ik wil alleen maar weten of mijn vrienden gewond zijn.’

‘Het spijt me, mevrouw. Instructies van hogerhand. Als u zegt hoe u heet, zal ik zien wat ik kan doen.’

Mara hing op. Er zat iets goed mis. Ze had al meer dan genoeg schade aangericht door naar Seth en Rick te vragen. De politie zou ongetwijfeld hun naam noteren en hen harder aanpakken dan de rest. Er zat niets anders op

dan ongerust af te wachten. Met een diepe rimpel op haar voorhoofd duwde ze de deur open en dook ze de regen in.

'Feel like a broke-down engine, ain't got no drivin' wheel,' zong Blind Willie McTell. 'Ik weet precies hoe jij je voelt, kerel,' mompelde Banks in zichzelf en hij schonk een glas Laphroaig single malt in, een luxe die hij zich eigenlijk niet kon veroorloven. Het liep tegen twee uur in de ochtend en tot dusver hadden de verhoren geen resultaat opgeleverd. Banks had het werk aan anderen overgelaten en was doodop naar huis gegaan om een paar uur te slapen. Hij vond dat hij dat wel had verdiend. Zij hadden niet de hele ochtend in de rechtszaal doorgebracht, de hele middag achter een gestolen tractor aangejaagd en 's avonds de Hoogedelgestrengste Honoria hoeven aanhoren, die nu zonder enige twijfel de slaap der rechtvaardigen sliep voordat ze, tot haar immense opluchting, de volgende ochtend weer terug kon naar het zuiden. Banks legde zijn voeten op de bank, stak een sigaret op en verwarmde met zijn hand het glas. Plotseling ging de bel. Hij sprong overeind en vloekte toen hij wat van de kostbare Schotse whisky op zijn overhemd morste. Met de muisknaag van zijn hand over de vlek wrijvend liep hij naar de gang, waar hij de deur op een kier opende, met de ketting erop.

Het was Jenny Fuller, de psychologe met wie hij tijdens zijn eerste zaak in Eastvale had kennisgemaakt en samengewerkt. Er had trouwens iets meer tussen hen gespeeld, moest hij bekennen als hij eerlijk was; ze hadden zich enorm tot elkaar aangetrokken gevoeld. Er was natuurlijk niets gebeurd en Jenny was zelfs bevriend geraakt met Sandra. Ze waren vaak met zijn drieën op stap geweest. De aantrekkingskracht was echter niet minder geworden. Dergelijke gevoelens verdwenen vaak minder gemakkelijk dan ze ontstonden.

'Jenny?' Hij haalde de ketting van het slot en deed de deur verder open.

'Ik weet het. Het is twee uur in de ochtend en je vraagt je natuurlijk af wat ik hier kom doen.'

'Zoiets, ja. Ik neem aan dat je hier niet voor mijn onweerstaanbare charmes bent?'

Jenny glimlachte. De rimpeltjes om haar groene ogen plooiden zich. Haar glimlach was echter geforceerd en van korte duur.

'Wat is er?' vroeg Banks.

'Dennis Osmond.'

'Wie?'

'Een vriend. Hij zit in moeilijkheden.'

‘Je vriendje?’

‘Inderdaad, mijn vriendje.’ Jenny bloosde. ‘Of geef je de voorkeur aan “aanbidder”? “Minnaar”? “Mijn betere wederhelft”? Zeg, mag ik misschien even binnenkomen? Het is hierbuiten ijskoud en het regent.’

Banks deed een stap opzij. ‘Ja, natuurlijk. Het spijt me. Wil je iets drinken?’

‘Graag, als je het niet erg vindt.’ Jenny liep de woonkamer in, wikkelde haar groene zijden sjaal los en schudde haar rode haren uit. De gedempte trompet jammerde klaaglijk en Sara Martin zong *Death Sting Me Blues*.

‘Wat is er met de opera gebeurd?’ vroeg Jenny.

Banks schonk een glas Laphroaig voor haar in. ‘Er zijn zoveel verschillende soorten muziek op de wereld,’ zei hij. ‘Ik wil er zo veel mogelijk van horen voordat ik het het tijdelijke voor het eeuwige verwissel.’

‘Vallen heavy metal en middle of the road daar ook onder?’

Banks trok een chagrijnig gezicht. ‘Goed. Dennis Osmond dus. Wat wil je over hem weten?’

‘O, zijn we nu op onze teentjes getrapt?’ Jenny sloeg haar ogen op naar het plafond en zei toen zacht: ‘Ik hoop trouwens dat ik Sandra en de kinderen niet wakker heb gemaakt.’

Banks vertelde haar de reden van hun afwezigheid. ‘Het gebeurde allemaal vrij plotseling,’ voegde hij eraan toe om de stilte op te vullen die daarop volgde en die op onverklaarbare wijze veelbetekenender leek dan normaal. Jenny betuigde haar medeleven en verschoof iets op haar stoel. Ze haalde diep adem. ‘Dennis is tijdens de demonstratie van vanavond opgepakt. Hij heeft me nog net vanuit het politiebureau kunnen bellen. Hij is nog steeds niet terug. Ik ben er net geweest en de agent aan de balie vertelde me dat jij even daarvoor was vertrokken. Ze wilden me helemaal niets over de arrestanten meedelen. Wat is er allemaal gaande?’

‘Waar had hij dan nu moeten zijn?’

‘Mijn huis.’

‘Wonen jullie samen?’

Jenny’s blik verhardde en boorde zich als een groene laserstraal door hem heen. ‘Dat gaat je geen zak aan.’ Ze nam een teug van de whisky. ‘Maar nee, dat is niet het geval. Hij zou bij me langskomen om me over de demonstratie te vertellen. Alles had al uren geleden afgelopen moeten zijn.’

‘Je was er zelf dus niet bij?’

‘Wat is dit, een verhoor of zo?’

‘Nee. Ik vraag het alleen maar.’

‘Ik sta er wel achter – ik bedoel, ik ben ook tegen kernenergie en Ameri-

kaanse luchtmachtbases in Engeland – maar ik geloof niet dat het veel zin heeft om in de regen voor het wijkcentrum in Eastvale te gaan staan.’

‘Ja, ja.’ Banks glimlachte. ‘Het was buiten ook wel erg akelig weer vanavond, hé?’

‘Je kunt die cynische opmerkingen van je gerust achterwege laten, hoor. Ik moest werken.’

‘Het was binnen anders ook geen lolletje.’

Jenny trok vragend haar wenkbrauwen op. ‘De Hoogedelgestrengste Honoria?’

‘Inderdaad.’

‘Was jij daarbij?’

‘Die twijfelachtige eer is mij inderdaad ten deel gevallen, ja. De plicht riep.’

‘Zielenpoot. Dan was een blauw oog misschien inderdaad nog wel te prefereren geweest.’

‘Ik neem aan dat je het nieuws nog niet hebt gehoord?’

‘Welk nieuws?’

‘Tijdens die vreedzame, kleine demonstratie is een agent omgekomen. Niet iemand van ons team, maar wel een politieman.’

‘Zit Dennis daarom nog steeds op het bureau vast?’

‘We houden inderdaad mensen vast voor verhoor. Dit is een ernstige kwestie, Jenny. Ik heb Dennis Osmond niet gezien, heb zelfs nog nooit van hem gehoord. Maar ze laten hem pas gaan wanneer ze zijn verklaring hebben opgenomen en we geven voorlopig nog geen informatie vrij aan derden. Dat wil niet per se zeggen dat hij als verdachte wordt beschouwd of zo, alleen maar dat hij nog niet is gehoord.’

‘En daarna?’

‘Daarna laten ze hem gaan. Als alles goed gaat, kunnen jullie nog steeds een deel van de nacht samen doorbrengen.’

Jenny boog even haar hoofd en keek hem toen woedend aan. ‘Je bent ontzettend onbeschoft, weet je dat?’ zei ze. ‘Ik hou niet van zulke geintjes.’

‘Wat wil je dat ik doe?’ vroeg Banks. ‘Waarom ben je hier?’

‘Ik... ik wilde alleen maar weten wat er is gebeurd.’

‘Weet je heel zeker dat het je er niet om te doen is dat hij een bijzondere behandeling krijgt?’

Jenny zuchtte. ‘Alan, we zijn toch vrienden, of zie ik dat verkeerd?’

Banks knikte.

‘Goed,’ ging ze verder. ‘Ik weet dat je politieagent bent, maar als je niet weet waar je werk ophoudt en vriendschap begint... Moet ik nog verder gaan?’

Banks wreef over de stoppels op zijn kin. ‘Nee. Sorry. Het is een zware nacht geweest. Je hebt echter nog geen antwoord gegeven op mijn vraag.’

‘Ik hoopte erachter te komen wat er met hem is gebeurd. Ik kreeg de indruk dat ze mij ook zouden hebben vastgehouden voor ondervraging, als ik ook maar iets langer op het bureau was blijven rondhangen. Ik wist niet dat er iemand is omgekomen. Ik neem aan dat dit alles verandert?’

‘Ja, natuurlijk. Het betekent dat daarbuiten iemand rondloopt die een agent heeft vermoord. Ik ben ervan overtuigd dat jouw Dennis er niets mee te maken heeft, maar hij zal net als iedereen onze vragen moeten beantwoorden. Ik kan je niet precies zeggen hoe lang hij er nog zal zitten. Je weet nu tenminste dat hij niet in het ziekenhuis ligt. Een heleboel anderen wel.’

‘Ik kan het bijna niet geloven, Alan. Dat mensen hun zelfbeheersing verliezen, dat er wordt gevochten, dat begrijp ik nog wel, maar een moord? Hoe is het precies gebeurd?’

‘Hij is neergestoken. Het was opzettelijk; daarover bestaat geen enkele twijfel.’

Jenny schudde haar hoofd.

‘Het spijt me dat ik verder niets voor je kan doen,’ zei Banks. ‘Wat was Dennis’ aandeel in de demonstratie?’

‘Hij is een van de organisatoren, samen met de studentenvakbond en de bewoners van Maggie’s Farm.’

‘Is dat die boerderij vlak bij Relton?’

‘Inderdaad. De lokale vrouwenbond was er ook bij betrokken.’

‘WEEF? Dorothy Wycombe?’

Jenny knikte. Banks had al eens eerder te maken gehad met de Women of Eastvale for Emancipation and Freedom – en met Dorothy Wycombe in het bijzonder – en de moed zonk hem bijna in de schoenen toen het tot hem doordrong dat hij hen mogelijk nogmaals op zijn pad zou vinden.

‘Ik kan het echt nog steeds niet geloven,’ vervolgde Jenny. ‘Dennis heeft me diverse keren gezegd dat een gewelddadige confrontatie wel het laatst was wat ze wilden.’

‘Ik neem aan dat niemand dit heeft gewild, maar bij dit soort dingen gaat er nu eenmaal wel eens iets mis. Zeg, waarom ga je niet naar huis? Ik weet zeker dat hij snel vrijkomt. Hij zal heus niet slecht worden behandeld. We veranderen echt niet zomaar in brute sadisten zodra er zoiets als dit gebeurt.’

‘Jij misschien niet,’ zei Jenny. ‘Maar ik heb heus wel gehoord dat jullie in zo’n geval de gelederen sluiten.’

‘Maak je maar geen zorgen.’

Jenny dronk haar glas leeg. ‘Goed. Ik begrijp dat je me momenteel liever kwijt dan rijk bent.’

‘Integendeel. Neem nog een glas whisky als je wilt.’

Jenny aarzelde. ‘Nee,’ zei ze ten slotte. ‘Ik plaagde je maar. Je hebt gelijk. Het is al laat. Ik moest maar eens op huis aan.’ Ze pakte haar sjaal. ‘Het heeft me wel goed gedaan. Die whisky. Zo’n stevige smaak dat je er bijna op kunt kauwen.’

Banks liep met haar mee naar de deur. ‘Als er problemen zijn,’ zei hij, ‘laat het me dan weten. Ik kan jouw hulp trouwens ook goed gebruiken. Blijkbaar weet jij het een en ander af van wat zich achter de schermen heeft afgespeeld.’

Jenny knikte en knoopte haar sjaal om.

‘Kom anders een keertje eten,’ stelde Banks impulsief voor. ‘Kun je meteen mijn kookkunst uitproberen.’

Jenny schudde glimlachend haar hoofd. ‘Dat lijkt me niet zo’n goed idee.’

‘Waarom niet? Zo slecht kook ik nu ook weer niet. Dat wil zeggen...’

‘Het is gewoon... het hoort niet nu Sandra weg is. De burens...’

‘Oké. Dan gaan we uit eten. Wat dacht je van de Royal Oak in Lyndgarth?’

‘Dat lijkt mij een uitstekend plan,’ zei Jenny. ‘Bel me maar.’

‘Doe ik.’

Ze gaf hem een kus op zijn wang en hij keek haar na toen ze over het pad naar haar auto liep. Ze zwaaiden even naar elkaar voordat ze wegreed en toen deed hij de voordeur dicht om de natte, kille nacht buiten te sluiten. Hij pakte de fles whisky, trok de kurk eruit, bedacht zich, duwde hem weer op zijn plaats en ging naar bed.